

Татарстан Республикасы ЗАКОНЫ

Мәгариф турында

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2013 елның 28 июнендә
кабул ителде

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Әлеге Законның жайга салу предметы

Әлеге Закон Татарстан Республикасында мәгариф өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне федераль законнар белән Россия Федерациясе субъектлары вәкаләтләренә кертелгән вәкаләтләр чикләрендә Татарстан Республикасы үзенчәлекләренә яраклаштырып жайга сала.

2 статья. Татарстан Республикасында мәгариф өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне хокукый жайга салу

1. Татарстан Республикасында мәгариф өлкәсендәге законнар Россия Федерациясе Конституциясенә, Татарстан Республикасы Конституциясенә нигезләнә һәм "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законнан (алга таба – Федераль закон), аның нигезендә кабул ителә торган башка федераль законнардан, Россия Федерациясенә бүтән норматив хокукый актларыннан, әлеге Законнан, Татарстан Республикасының башка законнарыннан һәм Татарстан Республикасының бүтән норматив хокукый актларыннан гыйбарәт.

2. Мәгариф өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне жайга сала торган һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарының, Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларындагы нормалар әлеге Закон, Татарстан Республикасының башка законнары нормаларына туры килергә тиеш һәм мәгариф өлкәсендә хокукларны чикли яисә, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән гарантияләр белән чагыштырганда, гарантияләр бирү дәрәжәсен төшерә алмый.

3. Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтен педагог һәм фәнни-педагог хезмәткәрләр вазыйфаларында узучы гражданның, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтен узучы һәм белем алучы гражданның мәгариф турында законнарның гамәлдә булуы дәүләт хезмәте турында Россия Федерациясе законнарында каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып кагыла.

4. Әлеге Законда кулланыла торган төшенчәләр Федераль законда билгеләнгән мәгънәләрендә кулланыла.

3 статья. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының мәгариф өлкәсендәге вәкаләтләре

1. Татарстан Республикасы Дәүләт Советының мәгариф өлкәсендәге вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- 1) мәгариф өлкәсендәге мөнәсәбәтләренә законнар белән җайга салу;
- 2) мәгариф өлкәсендә Татарстан Республикасы законнарын саклау һәм үтәүне тикшереп торунуы гамәлгә ашыру;
- 3) федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган бүтән вәкаләтләренә гамәлгә ашыру.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының мәгариф өлкәсендәге вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- 1) Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү программаларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;
- 2) Татарстан Республикасы мәгариф оешмаларын (шул исәптән югары белем бирү оешмаларын) төзү, үзгәртеп төзү, бетерү, Татарстан Республикасы мәгариф оешмаларын гамәлгә куючылар функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыру;

3) муниципаль мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә белем алуга, муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем алуга хокукларын гамәлгә ашыруның дәүләт гарантияләрен тәмин итү, муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне, хезмәт өчен түләүгә, дәрәслекләр һәм уку-укыту ярдәмлекләре, укыту чаралары, уеннар, уенчыклар сатып алуга чыгымнарны (биналарны тәртиптә тоту һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә чыгымнардан тыш) кертәп, җирле бюджетларга субвенцияләр бүлеп бирү юлы белән Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә торган нормативлар нигезендә тәмин итү;

4) Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмаларында гомуми белем бирүне оештыру;

5) Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмаларында балаларны карап тору һәм карау өчен, балаларны тоту өчен шартлар тудыру;

6) хосусый мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында мәктәпкәчә белем алуны, дәүләт аккредитациясе булган төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган хосусый гомуми белем бирү оешмаларында мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем

алуны шул мәгариф оешмаларына, хезмәт өчен түләүгә, дәреслекләр һәм уку-укуыту ярдәмлекләре, укуыту чаралары, уеннар, уенчыклар сатып алуга чыгымнарны (биналарны тәртиптә тоту һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә чыгымнардан тыш) кертеп, чыгымнарын түләүгә субсидияләр бирү юлы белән бу өлешнең 3 пунктында күрсәтелгән нормативлар нигезендә финанс белән тәмин итү;

7) һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез урта һөнәри белем алуга хокукны гәмәлгә ашыруның дәүләт гарантияләрен тәмин итүне кертеп, урта һөнәри белем бирүне оештыру;

8) Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне оештыру;

9) Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмаларында өстәмә һөнәри белем бирүне оештыру;

10) муниципаль мәгариф оешмаларын һәм Татарстан Республикасы мәгариф оешмаларын башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белемнең дәүләт аккредитациясе булган уку-укуыту программаларын белем бирү эшчәнлеген башкара торган оешмалар тарафыннан гәмәлгә ашырганда куллану өчен тәкъдим ителгән дәреслекләрнең федераль исемлеге нигезендә дәреслекләр һәм күрсәтелгән уку-укуыту программаларын гәмәлгә ашырганда куллану рөхсәт ителгән уку-укуыту ярдәмлекләре белән тәмин итүне оештыру, шул исәптән аның тәртибен билгеләү;

11) белем бирү системасында мониторингны гәмәлгә ашыруны Татарстан Республикасы дәрәжәсендә тәмин итү;

12) төп гомуми белем бирү программаларын үзләштерүдә, үз үсешендә һәм социаль яраклашуында кыенлыклар кичерүче белем алучыларга психологик-педагогик, медицина һәм социаль ярдәм күрсәтүне оештыру;

13) дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмалары һәм озак дөвалануга мохтаж белем алучыларның, шулай ук инвалид балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) арасында мөнәсәбәтләренә төп гомуми белем бирү программалары буенча өйдә яисә медицина оешмаларында укуытуны оештыру өлешендә регламентлаштыру һәм рәсмиләштерү тәртибен билгеләү;

14) белем алучыларны Татарстан Республикасы бюджетларының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән туклану белән тәмин итү очракларын һәм тәртибен билгеләү;

15) белем алучыларны Татарстан Республикасы бюджетларының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән әйберләтә мөлкәт (кием-салым), шул исәптән форма киеме белән тәмин итү очракларын һәм тәртибен билгеләү;

16) федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка вәкаләтләренә гәмәлгә ашыру.

3. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары муниципаль мәгариф оешмаларында белем алучыларның һәм хосусый гомуми белем бирү оешмаларында дәүләт аккредитациясе булган төп гомуми белем бирү программалары буенча белем алучыларның туклануын оештыру чараларын өстәмә финанс белән тәмин итәргә, шулай ук муниципаль мәгариф

оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүгә дәүләт ярдәмен күрсәтергә хокуклы.

4. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары Татарстан Республикасының югары белем мәгариф оешмаларында югары белемне конкурс нигезендә бирүне оештыруны тәмин итәргә хокуклы.

5. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары Россия Федерациясе законнары нигезендә мәгариф оешмаларына ярдәм күрсәтә алалар.

4 статья. Мәгариф өлкәсендә идарә итү

1. Татарстан Республикасында мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен үз вәкаләтләре чикләрендә федераль дәүләт хакимияте органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органы гамәлгә ашыра. Муниципаль районнарда һәм шәһәр округларында мәгариф өлкәсендә идарәне тиешле жирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

2. Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы үз вәкаләтләре чикләрендә:

1) якынча төп гомуми белем бирү программаларына экспертизаны (региональ, милли һәм этномәдәни үзенчәлекләренә исәпкә алу өлешендә) аларның баскычын һәм юнәлешен исәпкә алып уздыруда катнаша;

2) Татарстан Республикасының региональ һәм этномәдәни үзенчәлекләрен исәпкә алуны тәмин итү, гражданның Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телдә белем алуга һәм Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телне һәм Россия халыклары әдәбиятын туган телдә өйрәнүгә хокукларын гамәлгә ашыру максатларында дәрәсләкләргә экспертиза уздыруда катнаша;

3) Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган тел һәм Россия халыклары әдәбияты буенча уку-уқыту ярдәмлекләрен туган телдә чыгаруны гамәлгә ашыра торган оешмаларны сайлап алуда катнаша;

4) белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган һәм Татарстан Республикасы карамаганда булган оешмаларның педагог хезмәткәрләренә, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган муниципаль һәм хосусый оешмаларның педагог хезмәткәрләренә квалификация категорияләрен билгеләү максатларында аттестация уздыруны гамәлгә ашыра торган аттестация комиссияләрен төзи;

5) Татарстан Республикасы территориясендә төп гомуми һәм урта гомуми белемнең уку-уқыту программалары буенча йомгак дәүләт аттестациясен уздыруны тәмин итә;

б) төп гомуми һәм урта гомуми белемнең уку-уқыту программалары буенча белем алучылар, Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телне һәм Россия халыклары әдәбиятын Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телдә өйрәнгән һәм йомгак дәүләт аттестациясен узу өчен Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телдән һәм Россия халыклары әдәбиятыннан имтиханны Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телдә сайлаучылар өчен урта гомуми белемнең уку-уқыту программалары буенча йомгак дәүләт аттестациясен уздыру рәвешләрен һәм тәртибен билгели;

7) Татарстан Республикасы территориясендә төп гомуми яисә урта гомуми белемнең уку-уқыту программалары буенча йомгак дәүләт аттестациясен уздырганда жәмәгатьчелек күзәтүчеләре буларак гражданнарны аккредитацияләүне гамәлгә ашыра;

8) төп гомуми һәм урта гомуми белемнең төп уку-уқыту программаларын үзләштергән белем алучыларга йомгак дәүләт аттестациясен уздыруны тәэмин итүнең региональ мәгълүмат системаларын булдыруны һәм алып баруны оештыруны гамәлгә ашыра;

9) төп гомуми һәм урта гомуми белемне аерым уку предметларын тирәнтен өйрәнәп алу өчен яисә профильле белем алу өчен дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларына кабул иткәндә йө күчәргәндә индивидуаль (конкурс нигезендә) сайлап алу очраklarын һәм тәртибен билгели;

10) федераль башкарма хакимиятнең мәгариф өлкәсендә тикшереп тору һәм күзәтү функцияләрен гамәлгә ашыра торган органына белем турында һәм (яисә) квалификация турында бирелгән документлар хакында, белем алу турында бирелгән документлар хакында белешмәләрне бу белешмәләрне "Белем турында һәм (яисә) квалификация турында документлар, белем алу турында документлар хакында белешмәләрнең федераль реестры" федераль мәгълүмат системасына кертү юлы белән тапшыра;

11) балаларының мәктәпкәчә белемне гаиләдә белем алу рәвешендә алуын тәэмин итүче балигъ булмаган белем алучыларның ата-аналарына (законлы вәкилләренә) бушлай методик, психологик-педагогик, диагностик һәм консультатив ярдәм күрсәтүне тәэмин итә;

12) Татарстан Республикасы территориясендә йомгак дәүләт аттестациясен уздырганда төп гомуми һәм урта гомуми белемнең уку-уқыту программалары буенча йомгак дәүләт аттестациясен уздыру өчен дәүләт имтихан комиссияләрен төзи;

13) ел саен "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә (алга таба – "Интернет" чөлтәре) рәсми сайтка Татарстан Республикасында мәгарифнең торышына һәм перспективаларына анализ турында йомгак (еллык) хисап урнаштыра;

14) федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

5 статья. Муниципаль районнар һәм шәһәр округлары жирле үзидарә органнарының мәгариф өлкәсендәге вәкаләтләре

1. Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округларының жирле үзидарә органнары Федераль закон нигезендә мәгариф өлкәсендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

2. "Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкилләклә) һәм башкарма органнарын оештыруның гомуми принциплары турында" 1999 елның 6 октябрәндәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә

Татарстан Республикасының мәгариф өлкәсендәге аерым дәүләт вәкаләтләре, гамәлгә ашыру өчен, жирле үзидарә органнарына тапшырылырга мөмкин.

2 бүлек. Татарстан Республикасында мәгариф системасы нигезләре

6 статья. Мәгариф системасы структурасы

1. Татарстан Республикасында мәгариф системасына түбәндәгеләр керә:

1) федераль дәүләт мәгариф стандартлары һәм федераль дәүләт таләпләре, мәгариф стандартлары, төрле төрнең, баскычның һәм (яисә) юнәлешнең уку-уқыту программалары;

2) белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар, педагог хезмәткәрләр, белем алучылар һәм балигы булмаган белем алучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре);

3) федераль дәүләт органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы, мәгариф өлкәсендә идарәне гамәлгә ашыра торган жирле үзидарә органнары, алар тарафыннан төзелгән консультатив, киңәшмә һәм бүтән органнар;

4) белем бирү эшчәнлеген тәмин итүне, белем сыйфатына бәя бирүне гамәлгә ашыра торган оешмалар;

5) мәгариф өлкәсендә эшчәнлек башкаручы юридик затларның, эш бирүчеләрнең берләшмәләре һәм аларның берләшмәләре, иҗтимагый берләшмәләр.

2. Мәгариф белемгә хокукны бөтен яшәү дәверендә гамәлгә ашыру мөмкинлеген (өзлексез белем алуны) тәмин итә торган гомуми белемгә, һөнәри белемгә, өстәмә белемгә һәм һөнәргә өйрәнүгә бүленә.

3. Гомуми белем бирү һәм һөнәри белем бирү белем баскычлары буенча гамәлгә ашырыла.

4. Татарстан Республикасында түбәндәге баскычлар гамәлгә ашырыла:

1) гомуми белем бирүнең:

а) мәктәпкәчә белем;

б) башлангыч гомуми белем;

в) төп гомуми белем;

г) урта гомуми белем;

2) һөнәри белем бирүнең:

а) урта һөнәри белем;

б) югары белем – бакалавриат;

в) югары белем – белгечлекләр, магистратура;

г) югары белем – югары квалификацияле кадрлар әзерләү.

5. Өстәмә белем бирүнең балаларга һәм олыларга өстәмә белем бирү һәм өстәмә һөнәри белем бирү кебек төрләре бар.

6. Мәгариф системасы төп уку-уқыту программаларын һәм төрле өстәмә уку-уқыту программаларын гамәлгә ашыру, берничә уку-уқыту программасын берьюлы үзләштерү мөмкинлеген бирү аркылы өзлексез белем бирү өчен, шулай

ук белем алганда белеме, квалификациясе, практик эшчәнлеге тәҗрибәсе булуны исәпкә алу өчен шартлар тудыра.

7 статья. Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү программалары

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты, Татарстан Республикасының социаль-икътисадый, экологик, демографик, этномәдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү программаларын эшли һәм раслый.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты ел саен Татарстан Республикасы Дәүләт Советына Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү программаларын гамәлгә ашыру барышы турында доклад тапшыра һәм аны "Интернет" челтәрендәгә рәсми сайтка урнаштыра.

8 статья. Белем бирү теле

1. Татарстан Республикасында гражданнар мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белемне мәгариф турында законнарда билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телдә алырга хокуклы, шулай ук Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телне мәгариф системасы бирә торган мөмкинлекләрдән чыгып өйрәнергә хокуклы. Шушы хокукларны гамәлгә ашыру тиешле мәгариф оешмаларын, сыйныфларны, төркемнәрне таләп ителгән санда булдырып, шулай ук аларның эшләве өчен шартлар тудырып тәмин ителә.

2. Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында татар теле "Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында" 1992 елның 8 июлендәгә 1560-ХII номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә укытыла һәм өйрәнелә.

3. Татар һәм рус телләре, Татарстан Республикасы дәүләт телләре буларак, гомуми белем бирүнең тиешле баскычының федераль дәүләт мәгариф стандартлары кысаларында тигез күләмдә өйрәнелә. Татар телен укыту һәм өйрәнү белем алучыларның төрле дәрәҗәдәгә әзерлеген исәпкә алып эшләнгән, дәүләт аккредитациясе булган уку-укыту программалары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Һөнәри белем мәгариф оешмаларында татар һәм рус телләре кадрлар әзерләүнең тиешле юнәлешләренә караган федераль дәүләт мәгариф стандартлары кысаларында өйрәнелә.

5. Татарстан Республикасы урта һөнәри һәм югары белем мәгариф оешмаларында һөнәри белем бирү программалары татар телендә гамәлгә ашырыла ала.

6. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы Конституциясе, халыкара килешүләр һәм Россия Федерациясе субъектлары белән килешүләр нигезендә Татарстан

Республикасыннан читтә яшәүче татарларга кирәкле белемне туган телдә алуға булышлык күрсәтә.

9 статья. Белем алучыларның киemenә карата таләпләр

1. Төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыра торган Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмаларында һәм Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекләрнең муниципаль мәгариф оешмаларында белем алучыларның киemenә карата төп таләпләр Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан раслана.

2. Мәгариф оешмалары, әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән таләпләргә нигезләнеп, тиешле мәгариф оешмасында белем алучыларның киemenә карата таләпләрне регламентлаштыра торган локаль норматив актлар чыгара ала.

3. Мәгариф оешмасы, белем алучыларның киemenә карата таләпләрне регламентлаштыра торган локаль норматив акт кабул иткәндә, белем алучыларның һәм аларның ата-аналарының (законлы вәкилләренен) фикерләрен исәпкә ала.

10 статья. Укыту-методика берләшмәләре

1. Федераль дәүләт мәгариф стандартларын, якинча уку-укыту программаларын эшләүдә педагогларны, фәнни хезмәткәрләрен, эш бирүчеләрнең вәкилләрен катнаштыру, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларның мәгариф системасында белем бирүнең сыйфатын һәм эчке үсешен тәмин итү гамәлләрен координацияләү максатларында, укыту-методика берләшмәләре төзелергә мөмкин.

2. Мәгариф системасында укыту-методика берләшмәләре федераль башкарма хакимият органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы тарафыннан төзелә һәм үз эшчәнлекләрен бу органнар раслаган нигезләмәләргә таянып гамәлгә ашыра.

3. Укыту-методика берләшмәләре составына, үзләре теләп, педагог хезмәткәрләр, фәнни хезмәткәрләр һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган башка оешмаларның һәм мәгариф системасында эшли торган бүтән оешмаларның хезмәткәрләре, шул исәптән эш бирүчеләрнең вәкилләре керә.

11 статья. Мәгариф өлкәсендә инновацион эшчәнлек

1. Инновацион эшчәнлек мәгариф системасын фәнни-педагогик, укыту-методик, оештыру, хокукый, финанс-икътисадый, кадрлар белән, матди-техник яктан тәмин итүне камилләштерүгә юнәлдерелгән һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар һәм мәгариф өлкәсендә эшли торган бүтән оешмалар, шулай ук аларның берләшмәләре тарафыннан инновацион проектларны һәм программаларны гамәлгә ашыру рәвешендә башкарыла. Инновацион проектны, программаны гамәлгә ашырганда, белем бирү

мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләрен саклау, федераль дөүләт мәгариф стандарты, федераль дөүләт таләпләре, мәгариф стандарты белән билгеләнгән таләпләрдән дәрәжәсә һәм сыйфаты түбән була алмаган белем бирү һәм алу тәэмин ителгән булырга тиеш.

2. Мәгариф системасын үстерүне тәэмин итү өчен зур әһәмияткә ия инновацион проектларны һәм программаларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру максатларында, өлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән һәм шул инновацион проектларны һәм программаларны гамәлгә ашыра торган оешмалар федераль яисә региональ инновацион майданнар дип таныла һәм мәгариф системасында инновацион инфраструктураны тәшкил итә. Оешмаларны региональ инновацион майданнар дип тану тәртибен Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгели.

3. Федераль дөүләт органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә мәгариф өлкәсендә дөүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы үз вәкаләтләре чикләрендә инновацион белем бирү проектларын, программаларын гамәлгә ашыру һәм аларның нәтижәләрен практикага кертү өчен шартлар тудыра.

12 статья. Мәгариф өлкәсендә дөүләт-хосусый партнерлыгы

Дөүләт-хосусый партнерлыгы турында Россия Федерациясә законнары нигезендә, Татарстан Республикасында, конкуренциягә сәләтле мәгариф системасын булдыру, халыкка күрсәтелә торган белем бирү хезмәтләренә һәркем алырлык булуын һәм сыйфатын арттыру максатларында, Татарстан Республикасы һәм хосусый партнерлар арасында ике як өчен дә файдалы хезмәттәшлек гамәлгә ашырылырга мөмкин.

13 статья. Мәгариф оешмаларын төзү, үзгәртеп төзү, бетерү

1. Мәгариф оешмасы граждан законнарында коммерциячел булмаган оешмалар өчен билгеләнгән рәвештә төзелә.

2. Мәгариф оешмасы, мәгариф турында законнарда каралган үзенчәлекне исәпкә алып, граждан законнарында билгеләнгән тәртиптә үзгәртеп төзелә яисә бетерелә.

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының яисә Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органының тиешенчә Татарстан Республикасы карамагында булган мәгариф оешмасын һәм (яисә) муниципаль мәгариф оешмасын үзгәртеп төзү яисә бетерү турында карар кабул итүе мондый карарның нәтижәләренә бәя бирү комиссиясенә уңай бәяләмәсә нигезендә рөхсәт ителә.

4. Авыл жирлегендә урнашкан муниципаль гомуми белем бирү оешмасын үзгәртеп төзү яисә бетерү турында карарны бу авыл жирлегә халкының фикерен исәпкә алмыйча кабул итү рөхсәт ителми.

5. Татарстан Республикасы карамагында булган мәгариф оешмасын, муниципаль мәгариф оешмасын үзгәртеп төзү яисә бетерү турында карар кабул итүнең нәтижәләренә бәя бирүне уздыру тәртибен, бу бәя бирүнең критерийларын

да кертеп (әлеге мәгариф оешмаларының типлары буенча), мондый карарның нәтижеләренә бәя бирү комиссиясен төзү һәм аның тарафыннан бәяләмәләр эзерләү тәртибен Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгели.

6. Мәгариф оешмасының филиалы, әлеге Законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып, граждан законнарында билгеләнгән тәртиптә төзелә һәм бетерелә. Дәүләт һәм (яисә) муниципаль мәктәпкәчә белем бирү оешмасын йә гомуми белем бирү оешмасын бетерү турында карар кабул итү әлеге статьяның 3 һәм 4 өлешләрендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

14 статья. Төп гомуми белем бирү программалары буенча укуырга кабул итүне оештыру

1. Мәгариф оешмаларында мәктәпкәчә белем алу балаларга ике ай тулгач башлангыч мөмкин. Мәгариф оешмаларында башлангыч гомуми белем алу, сәламәтлегенә зыян китерә торган шартлар булмаганда, балаларга алты яшь тә алты ай тулгач башлана, әмма аларга сизгез яшь тулганнан да соңрак түгел. Мәгариф оешмасын гамәлгә куючы балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) гаризасы буенча мәгариф оешмасына балаларны башлангыч гомуми белемнең уку-укуыту программалары буенча белем бирү өчен иртәрәк яисә соңрак яшьтә дә кабул итүгә рөхсәт бирергә хокуклы.

2. Төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү өчен дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларына кабул итү кагыйдәләре тиешле баскычтагы гомуми белемне алырга хокуклы һәм шул мәгариф оешмасы беркетелгән территориядә яшәүче гражданны мәгариф оешмасына кабул итүне тәмин итәргә тиеш.

3. Дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмалары, Федераль законда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган очрактан тыш, төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү өчен кабул иткәндә конкурс яисә индивидуаль сайлап алу оештырырга хокуксыз.

4. Төп гомуми һәм урта гомуми белемне аерым уку предметларын тирәнтен өйрәнәп алу өчен яисә профильле белем алу өчен Татарстан Республикасында дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларына кабул иткәндә йә күчәргәндә индивидуаль сайлап алуны оештыру Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы билгеләгән очрактарда һәм тәртиптә рөхсәт ителә.

5. Татарстан Республикасында дәүләт яисә муниципаль мәгариф оешмасына кабул итүдән, Федераль законда каралган очрактан тыш, бары тик анда буш урыннар булмау сәбәпле баш тартылырга мөмкин.

6. Дәүләт яисә муниципаль гомуми белем бирү оешмасында буш урыннар булмаган очракта, баланың ата-анасы (законлы вәкилләре) аны башка гомуми белем бирү оешмасына урнаштыру турындагы мәсьәләне хәл итү өчен турыдан-туры Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органына яисә мәгариф өлкәсендә идарәне гамәлгә ашыра торган жирле үзидарә органына мөрәжәгать итә.

15 статья. Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларның белем алуын оештыру

1. Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларга белем бирү эчтәлегә һәм аларны укытуны һәм тәрбияләүне оештыру шартлары җайлаштырылган уку-укыту программасы, ә инвалидлар өчен шулай ук инвалидны индивидуаль тернәкләндерү программасы нигезендә билгеләнә.

2. Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларга гомуми белем бирү җайлаштырылган төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларда башкарыла. Мондый оешмаларда күрсәтелгән белем алучыларның белем алуы өчен махсус шартлар тудырыла.

3. Әлеге Законда сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларның белем алуы өчен махсус шартлар дигәндә, мондый белем алучыларны укыту, тәрбияләү һәм үстерү шартлары, моңа махсус уку-укыту программаларын, укыту һәм тәрбияләү ысулларын, махсус дәреслекләрен, укыту ярдәмлекләрен һәм дидактик материалларны, күмәк һәм индивидуаль кулланылыштагы махсус техник укыту чараларын куллану, белем алучыларга кирәкле техник ярдәм күрсәтүче ассистент (ярдәмче) хезмәтләрен күрсәтү, төркемләп һәм индивидуаль коррекция дәресләре үткөрү, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар бинасына кереп йөрүне тәэмин итү керә, һәм сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларның алардан башка уку-укыту программаларын үзләштерүе мөмкин булмаган яисә кыенлаша торган башка шартлар күздә тотыла.

4. Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларны укыту башка белем алучылар белән бергә, шулай ук аерым сыйныфларда, төркемнәрдә яисә белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган аерым оешмаларда оештырылырга мөмкин.

5. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты ишетмәүче, начар ишетүче, соңрак ишетми башлаган, сузык, начар күрүче, сөйләмә нык бозылган, терәк-хәрәкәт аппараты бозылган, психик үсешендә тоткарлык булган, акылга зәгыйфь, аутистик спектр бозылышлары, катлаулы дефектлары булган һәм сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле башка белем алучылар өчен җайлаштырылган төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган аерым оешмалар төзи.

6. Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмада яшәүче сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучылар дөүләтнең тулы тәэминатында була һәм туклану, киём-салым, аяк киеме, йомшак һәм каты инвентарь белән тәэмин ителә. Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле башка белем алучылар ике тапкыр түләүсез туклану белән тәэмин ителә.

7. Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларны һөнәргә өйрәтү һәм аларга һөнәри белем бирү шул белем алучыларны укыту өчен, кирәк булган очракта, җайлаштырылган уку-укыту программаларына нигезләнеп алып барыла.

8. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты төп гомуми яисә урта гомуми белеме булмаган сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле (акылга зәгыйфьлекнең төрле рәвешләрендә) белем алучыларның һөнәри белем алуын тәмин итә.

9. Һөнәри белем бирү оешмалары һәм югары белем мәгариф оешмалары, шулай ук һөнәри белем бирүнең төп программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларның белем алуы өчен махсус шартлар тудырырга тиеш.

10. Татарстан Республикасы бюджеты ассигнованиеләре исәбеннән белем алучы сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларга түләүсез махсус дәреслекләр һәм укуыту ярдәмлекләре, башка уку әдәбияты бирелә, шулай ук сурдотәржемәче һәм тифлосурдотәржемәче хезмәтләре күрсәтелә.

11. Дәүләт, үзе вәкаләтләр биргән Россия Федерациясә дәүләт хакимияте органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары рәвешендә, сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларны укуытуның һәм тәрбияләүнең махсус педагогик юлларын һәм ысулларын белгән педагог хезмәткәрләр әзерләүне тәмин итә һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмага мондый хезмәткәрләргә жәлеп итәргә булыша.

12. Төп гомуми белем бирү программаларын үзләштерүче һәм озак дәвалануга мохтаж белем алучылар өчен мәгариф оешмалары, шул исәптән шифаханә тибындагылар төзелә, аларда мондый белем алучылар өчен кирәкле дәвалау, тернәкләндерү һәм савыктыру чаралары үткәрелә. Мондый балаларны, шулай ук сәламәтлеге буенча мәгариф оешмаларына килеп йөри алмаган инвалид балаларны укуыту белем бирү оешмалары тарафыннан шулай ук өйдә яисә медицина оешмаларында оештырылырга мөмкин. Белем бирүне өйдә яисә медицина оешмасында оештыру өчен нигез медицина оешмасы бәяләмәсә һәм ата-ананың (законлы вәкилләрнең) язмача мөрәжәгәте була.

13. Дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмасы һәм озак дәвалануга мохтаж белем алучыларның, шулай ук инвалид балаларның ата-анасы (законлы вәкилләре) арасындагы мөнәсәбәтләргә төп гомуми белем бирү программалары буенча өйдә яисә медицина оешмаларында укуытуны оештыру өлешендә регламентлаштыру һәм рәсмиләштерү тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

16 статья. Мәгариф системасының мәгълүмати ачыклығы. Мәгариф системасында мониторинг

1. Россия Федерациясә дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар мәгариф системасы турындагы мәгълүматның ачыклығын һәм һәркем алырлык булуын тәмин итә.

2. Мәгариф системасы турындагы мәгълүмат мәгариф системасына кагылышлы рәсми статистика исәбенә алу белешмәләрен, мәгариф системасына мониторинг белешмәләрен һәм федераль дәүләт органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен

гамәлгә ашыра торган органы, мәгариф өлкәсендә идарәне гамәлгә ашыра торган жирле үзидарә органнары, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар, шулай ук мәгариф өлкәсендә эшли торган башка оешмалар үз функцияләрен башкарганда ала торган бүтән белешмәләрне үз эченә ала.

3. Мәгариф системасына мониторинг белем бирү торышын һәм аның нәтижәләре үзгәрү динамикасын, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартларын, белем алучылар контингентын, белем алучыларның уку һәм укудан тыш казанышларын, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларны тәмамлаучыларның һөнәри казанышларын, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар челтәре торышын стандартлаштырылган системалы күзәтүдән гыйбарәт.

4. Мәгариф системасына мониторингны оештыру федераль дәүләт органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы, мәгариф өлкәсендә идарәне гамәлгә ашыра торган жирле үзидарә органнары тарафыннан башкарыла.

5. Мәгариф системасына мониторинг үткәрү тәртибе, шулай ук мониторинг үткәрелергә тиешле мәжбүри мәгълүмат исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

6. Татарстан Республикасында мәгарифнең торышына һәм үсеш перспективаларына анализ йомгаклау хисабы (еллык хисап) рәвешендә ел саен "Интернет" челтәрендә Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органының рәсми сайтына урнаштырыла.

17 статья. Мәгариф системасын мәгълүмати тәмин итү

1. Мәгариф системасында идарә итүне мәгълүмати тәмин итү һәм белем бирү эшчәнлеген дәүләт регламентлавы максатларында Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы тарафыннан дәүләт мәгълүмат системалары, шул исәптән әлеге статьяда каралган дәүләт мәгълүмат системалары төзелә, булдырыла һәм алып барыла. Дәүләт мәгълүмат системаларын алып бару әлеге мәгълүмат системаларының башка дәүләт мәгълүмат системалары һәм мәгълүмат-телекоммуникация челтәрләре белән, моңа дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү өчен файдаланыла торган мәгълүмат-технология һәм коммуникация инфраструктуралары да керә, яраклашуын һәм хезмәттәшлеген тәмин итә торган бердәм оештыру, ысуллы һәм программ-техник принциплар нигезендә, алардагы персонал белешмәләрнең конфиденциальлеген һәм иминлеген тәмин итә һәм дәүләт сәре яисә законнар белән саклана торган башка сәре турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.

2. Төп гомуми һәм урта гомуми белемнең төп уку-укыту программаларын үзләштергән белем алучыларга дәүләт йомгаклау аттестациясе үткәрүне һәм урта һөнәри һәм югары белем алу өчен мәгариф оешмаларына кабул итүне мәгълүмати тәмин итү максатларында түбәндөгеләр төзелә:

1) төп гомуми һәм урта гомуми белемнең төп уку-уқыту программаларын үзләштергән белем алуучыларга дәүләт йомгаклау аттестациясе үткөрүне һәм урта һөнәри һәм югары белем алу өчен гражданны белем бирү оешмаларына кабул итүне тәмин итүнең федераль мәгълүмат системасы (алга таба – федераль мәгълүмат системасы);

2) төп гомуми һәм урта гомуми белемнең төп уку-уқыту программаларын үзләштергән белем алуучыларга дәүләт йомгаклау аттестациясен үткөрүне тәмин итүнең региональ мәгълүмат системалары (алга таба – региональ мәгълүмат системалары).

3. Федераль мәгълүмат системасын һәм региональ мәгълүмат системасын төзүне һәм алып баруны оештыру тиешенчә федераль башкарма хакимиятнең мәгариф өлкәсендә тикшерү һәм күзәтчелек итү функцияләрен башкара торган органы һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

18 статья. Мәгариф өлкәсендә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне финанс белән тәмин итү үзенчәлекләре

1. Россия Федерациясендә мәгариф өлкәсендә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне финанс белән тәмин итү Россия Федерациясе законнары нигезендә һәм Федераль законда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

2. Әлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 3 пункты нигезендә Татарстан Республикасы законнда билгеләнә торган нормативлар, мәгариф өлкәсендә дәүләт яисә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнар федераль дәүләт мәгариф стандартлары нигезендә һәрбер белем баскычы буенча, белем бирү рәвешләрен, федераль дәүләт таләпләрен (алар булса), мәгариф оешмасы тибын, уку-уқыту программаларын гамәлгә ашыру чөптәрен, белем бирү технологияләрен, сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алуучыларның белем алуы өчен махсус шартларны, педагог хезмәткәрләрне өстәмә һөнәри белем белән тәмин итүне, укытуның һәм тәрбияләүнең имин шартларын, белем алуучыларның сәламәтлеген саклауны тәмин итүне исәпкә алып, шулай ук белем бирү эшчәнлеген оештыруның һәм гамәлгә ашыруның федераль законда каралган үзенчәлекләрен исәпкә алып (белем алуучыларның төрле категорияләре өчен), уку-уқыту программаларының һәрбер төре һәм юнәлеше (профиле) буенча билгеләнә, моңа, әгәр әлеге статьяда башкасы билгеләнмәгән булса, мәгариф стандартлары нигезендә бер белем алуучыга исәпләнәп гамәлгә ашырыла торган белем бирү эшчәнлегенә керми.

3. Мәгариф өлкәсендә дәүләт яисә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнарга, педагог хезмәткәрләрнең алар башкарган укыту (мөгаллимлек) эше һәм Россия Федерациясе Президенты, Россия Федерациясе Хөкүмәте, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты, жирле үзидарә органнары карарлары нигезендә билгеләнә торган башка эш өчен уртача хезмәт хакы дәрәжәсен тәмин итүне исәпкә алып, педагог хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләү чыгымнары керә. Муниципаль гомуми белем бирү оешмаларының педагог

хезмәткәрләренң хезмәте өчен түләүнең әлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 3 пункты нигезендә билгеләнә торган нормативларга кертелгән чыгымнары Татарстан Республикасында уртача хезмәт хакы дәрәжәсеннән түбән була алмый.

4. Азкомплектлы мәгариф оешмалары һәм авыл торак пунктларында урнашкан, төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мәгариф оешмалары өчен мәгариф өлкәсендә дәүләт яисә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнар шул исәптән белем алучыларның санына бәйле булмаган белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга чыгымнарны да күздә тотарга тиеш. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты азкомплектлы мәгариф оешмаларына төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыра торган мәгариф оешмаларын бу мәгариф оешмаларының башка мәгариф оешмаларынан еракта урнашуына, транспортка якынлыгына һәм (яисә) белем алучыларның санына бәйле рәвештә кертә.

5. Төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыру буенча белем бирү эшчәнлеген башкара торган, Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән финанс белән тәмин ителә торган хосусый оешмаларның чыгымнарын каплауга субсидияләр әлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 3 пункты нигезендә билгеләнә торган нормативларны исәпкә алып санала. Һөнәри белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган, Татарстан Республикасы бюджетының, жирле бюджетларның бюджет ассигнованиеләре исәбеннән финанс белән тәмин ителә торган хосусый оешмаларның чыгымнарын каплауга субсидияләр мәгариф өлкәсендә тиешле дәүләт яисә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнарны исәпкә алып санала.

19 статья. Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән укырга кабул итүнең контроль саннары

1. Урта һөнәри һәм югары белемнең дәүләт аккредитациясе булган уку-укыту программалары буенча Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән белем алучылар саны Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән һөнәрләр, белгечлекләр һәм юнәлешләр буенча укырга кабул итүнең Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан булдырылган кадрларга ихтыяжны фаразлау нигезендә контроль саннарына (алга таба – кабул итүнең контроль саннары) нигезләнеп билгеләнә.

2. Кабул итүнең контроль саннары гавами конкурс нәтижеләре буенча бүленә һәм урта һөнәри һәм югары белемнең дәүләт аккредитациясе булган уку-укыту программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларга билгеләнә.

3. Урта һөнәри һәм югары белемнең дәүләт аккредитациясе булган уку-укыту программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларга Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре

исәбеннән кабул итүнең контроль саннарын билгеләү тәртибен Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты раслый.

4. Төп һөнәри белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар, үзләренә билгеләнгән контроль саннар белән чикләнәп, әлеге Законның 20 статьясы нигезендә расланган тәртиптә максатчан кабул итүне гамәлгә ашырырга хокуклы.

20 статья. Максатчан кабул итү. Максатчан кабул итү турында шартнамә һәм максатчан укуыту турында шартнамә

1. Югары белемнең уку-укуыту программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар гражданның федераль бюджетның, Татарстан Республикасы бюджетының һәм жирле бюджетларның бюджет ассигнованиеләре исәбеннән укуга кабул итүнең үзләренә Федераль закон һәм әлеге Законның 19 статьясы нигезендә билгеләнгән контроль саннары чикләрендә максатчан кабул итүне уздырырга хокуклы.

2. Гражданның федераль бюджетның, Татарстан Республикасы бюджетының һәм жирле бюджетларның бюджет ассигнованиеләре исәбеннән укуга кабул итүнең киләсе финанс елына билгеләнгән контроль саннары күләмендә югары белем алу өчен максатчан кабул итүнең югары белемнең һәр баскычы, һәр белгечлек һәм әзерлекнең һәр юнәлеше буенча квота ел саен югары белемнең уку-укуыту программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларны гамәлгә куючылар тарафыннан билгеләнә.

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты, дәүләт һәм муниципаль оешмаларның тиешле квалификация белгечләренә ихтыяжын канәгатьләндерү максатларында, мәгариф оешмаларында дәүләт аккредитациясе булган урта һөнәри һәм югары белем бирү программалары буенча гамәлгә ашырыла торган әзерлекнең өстенлекле юнәлешләренең (белгечлекләренең) бишьеллык чорга төзелгән исемлеген билгели һәм "Интернет" челтәрендә рәсми сайтка урнаштыра.

4. Максатчан кабул итү белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган тиешле оешма тарафыннан максатчан укуыту хакында граждан белән шартнамә төзегән федераль дәүләт органы, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органы, жирле үзидарә органы, дәүләт (муниципаль) учреждениесе, унитар предприятие, дәүләт корпорациясе, дәүләт компаниясе яисә устав капиталында Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъекты яисә муниципаль берәмлек өлеше булган хужалык жәмгыяте белән максатчан кабул итү хакында төзелә торган шартнамәгә нигезләнәп, билгеләнгән квоталар кысаларында башкарыла.

5. Әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән орган яисә оешма белән максатчан уку турында шартнамә төзегән һәм Федераль законда билгеләнгән кабул итү тәртибе нигезендә максатчан кабул итү квотасы кысаларында үткөрелә торган конкурс буенча максатчан урыннарга кабул ителгән гражданиннар югары белем алу өчен максатчан кабул итү шартларында белем алу хокукына ия.

6. Максатчан кабул итү турында шартнамәнең аеруча мөһим шартлары түбәндәгеләр:

1) белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешманың максатчан уку турында шартнамә төзегән гражданны максатчан кабул итүне оештыру йөкләмәләре;

2) әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән органның яисә оешманың максатчан уку турында шартнамә төзегән гражданның уку һәм хезмәт практикасын оештыру йөкләмәләре.

7. Максатчан уку турында шартнамәнең мөһим шартлары түбәндәгеләр:

1) әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән һәм максатчан уку турында шартнамә төзегән орган яисә оешманың гражданданга уку чорында күрсәтә торган социаль ярдәм чаралары (күрсәтелгән чараларга матди стимуллаштыру чаралары, түләүле белем бирү хезмәтләре өчен түләү, уку чорында файдалануга торак урын бирү һәм (яисә) аның өчен түләү һәм башка социаль ярдәм чаралары керергә мөмкин);

2) әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән органның яисә оешманың һәм гражданның тиешенчә уку, хезмәт һәм диплом алды практикасын оештыру буенча, шулай ук аны максатчан уку турында шартнамәдә күрсәтелгән оешмага алган квалификациясе буенча эшкә урнаштыру буенча йөкләмәләре;

3) гражданны эшкә урнашу йөкләмәләрен үтәүдән азат итү нигезләре.

8. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органы, Татарстан Республикасында жирле үзидарә органы, дәүләт (муниципаль) учреждениесе, унитар предприятие, дәүләт компаниясе яисә устав капиталында Татарстан Республикасы яки Татарстан Республикасында муниципаль берәмлек өлеше булган хужалык жәмгыяте белән максатчан уку турында шартнамә төзегән гражданин Татарстан Республикасы законнары нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән квота кысаларында һәм тәртиптә социаль ипотекада катнашу хокукына ия.

9. Эшкә урнашу йөкләмәләрен үтәмәгән гражданин, максатчан уку турында шартнамәдә билгеләнгән очрактан тыш, әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән органга яисә оешмага аңа социаль ярдәм чаралары күрсәтүгә бәйле чыгымнарны тулы күләмдә кире кайтарырга, шулай ук шул чыгымнарның икеләтелгән күләмендә штраф түләрگә тиеш. Әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән орган яисә оешма, гражданны эшкә урнаштыру йөкләмәләрен үтәмәгән очракта, аңа социаль ярдәм чаралары күрсәтүгә бәйле чыгымнарның икеләтелгән күләмендә компенсация түли.

10. Максатчан кабул итү турында шартнамәне һәм максатчан уку турында шартнамәне төзү һәм өзү тәртибе, шулай ук аларның үрнәк формалары Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

11. Федераль дәүләт органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары һәм оешмалар урта һөнәри яисә югары белемнең уку-уку программалары буенча максатчан булмаган кабул итү шартларында укырга кабул ителгән белем алучылар белән максатчан уку турында шартнамәләр төзәргә хокуклы.

12. Федераль дәүләт органы, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органы яисә жирле үзидарә органы һәм гражданин арасында соңыннан дәүләт хезмәте яисә муниципаль хезмәт узу йөкләмәләре булган максатчан уку

турында шартнамә төзү Россия Федерациясе законнарында, муниципаль хезмәт турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

13. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты чираттагы уку елы йомгалары буенча Татарстан Республикасы бюджетының һәм Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекләрнең жирле бюджетларының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән максатчан уку турында шартнамә буенча һөнәри белем алган гражданның эшкә урнашуына мониторинг үткәрә һәм аны 1 сентябрьдән дә соңга калмыйча "Интернет" челтәрендә рәсми сайтка урнаштыра.

21 статья. Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларда мәктәпкәчә белемнең уку-уқыту программаларын үзләштерүче балаларны карап торган һәм караган өчен ата-анадан (законлы вәкилләрдән) алына торган түләү

1. Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары балаларны карап торуну һәм карауну гамәлгә ашыра. Мәктәпкәчә белемнең уку-уқыту программаларын гамәлгә ашыру буенча белем бирү эшчәнлеген башкара торган башка оешмалар балаларны карап торуну һәм карауну гамәлгә ашырырга хокуклы.

2. Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешманы гамәлгә куючы баланы карап торган һәм караган өчен ата-анадан (законлы вәкилләрдән) алына торган түләү (алга таба – ата-ана түләве) һәм, әлеге законда башкасы билгеләнмәгән булса, аның күләмен билгеләргә хокуклы. Гамәлгә куючы үзе билгеләгән очракларда һәм тәртиптә ата-ана түләвенә күләмен киметергә яисә ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) аерым категорияләреннән аны түләттермәскә хокуклы.

3. Мәктәпкәчә белемнең уку-уқыту программасын гамәлгә ашыра торган дөүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында белем алучы инвалид балаларны, ятим балаларны һәм ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балаларны, шулай ук туберкулез интоксикациясе булган балаларны карап торган һәм караган өчен ата-ана түләве алынмый.

4. Мәктәпкәчә белемнең уку-уқыту программасын гамәлгә ашыру чыгымнарын, шулай ук мәктәпкәчә белемнең уку-уқыту программасын гамәлгә ашыра торган дөүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларының күчемсез мөлкәтен карап тоту чыгымнарын мондый оешмаларда баланы карап торган һәм караган өчен ата-ана түләвенә кергү рөхсәт ителми.

5. Мәктәпкәчә белемнең уку-уқыту программаларын гамәлгә ашыра торган мәгариф оешмаларына йөрүче балаларны тәрбияләүгә һәм укутуга матди ярдәм итү максатларында ата-анага (законлы вәкилләргә) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән күләмдә компенсация түленә. Беренче балага компенсация күләме Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан дөүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында балаларны карап торган һәм караган өчен ата-ана түләвенә уртача күләменә егерме процентыннан ким була алмый, икенче балага – мондый түләү күләменә илле процентыннан ким, өченче һәм

аннан соңгы балаларга – мондый түләү күләменең житмеш процентыннан ким була алмый һәм, гаиләнең жан башына уртача керемәнә карап, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан арттырылырга мөмкин. Дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында балаларны карап торган һәм караган өчен ата-ана түләвенә уртача күләме Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә. Компенсация алу хокукына тиешле мәгариф оешмасында балаларны карап торган һәм караган өчен ата-ана түләвен керткән ата-ананың (законлы вәкилләрнең) берсе ия.

6. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән компенсация алу өчен мөрәжәгать итү тәртибе һәм аны түләү тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә.

7. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән компенсацияне түләүгә бәйлә чыгымнарны финанс белән тәмин итү Татарстан Республикасының чыгым йөкләмәсе булып санала.

3 бүлек. Белем алучылар һәм педагог хезмәткәрләр

22 статья. Белем алучыларга социаль ярдәм һәм стимуллаштыру чаралары

1. Белем алучыларга социаль ярдәм һәм стимуллаштыруның түбәндәге чаралары күрсәтелә:

1) федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә дәүләт тарафыннан тулысынча тәмин итү, шул исәптән киём-салым, аяк киёмнәре, каты һәм йомшак инвентарь белән тәмин итү;

2) федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә туклану белән тәмин итү;

3) интернатларда урыннар белән тәмин итү, шулай ук Федераль закон һәм торақ законнары нигезендә тулай торақларда торақ урыннар бирү;

4) әлеге Законның 14 статьясы нигезендә транспорт белән тәмин итү;

5) стипендияләр, матди ярдәмнәр һәм мәгариф турында законнарда каралган башка акчалата түләүләр алу;

6) Федераль закон һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнгән тәртиптә белем алуға кредитлар бирү;

7) Россия Федерациясе норматив хокукый актларында һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында, жирле үзидарә органнарының хокукый актларында, локаль норматив актларда каралган бүтән социаль ярдәм чаралары.

2. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары аеруча сәләтле булуларын күрсәткән затларга махсус акчалата кызыксындырулар һәм күрсәтелгән затларны стимуллаштыруның башка чараларын билгеләргә хокуклы.

23 статья. Стипендияләр һәм акчалата башка түләүләр

1. Белем алуучыларга аларның тиешле уку-укыту программаларын үзләштерүләрен стимуллаштыру һәм (яисә) ярдәм итү максатларында билгеләнә торган акчалата түләү стипендия була.

2. Стипендия төрләре Федераль законда билгеләнә.

3. Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән көндезге бүлектә белем алуучы студентларга дәүләт академик стипендиясен, студентларга дәүләт социаль стипендиясен, аспирантларга, ординаторларга, ассистент-стажерларга дәүләт стипендияләрен билгеләү тәртибен Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгели.

4. Студентларга дәүләт академик стипендиясе, студентларга дәүләт социаль стипендиясе, аспирантларга, ординаторларга, ассистент-стажерларга дәүләт стипендияләре, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмага белем алуучыларны стипендия белән тәэмин итүгә бүлеп бирелә торган акчалар (стипендия фонды) чикләрендә, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешма тарафыннан бу оешмада белем алуучылар советы һәм беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы (мондый орган булган очракта) фикерләрен исәпкә алып билгеләнә торган күләмнәрдә түләнә.

5. Студентларга дәүләт академик стипендиясенә, студентларга дәүләт социаль стипендиясенә, аспирантларга, ординаторларга, ассистент-стажерларга дәүләт стипендияләренә белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешма тарафыннан билгеләнә торган күләмнәре өлгә статьяның 6 өлеше нигезендә билгеләнгән нормативлардан ким була алмый.

6. Стипендия фонды күләме, инфляцияне исәпкә алып, федераль бюджетның бюджет ассигнованиеләре исәбеннән көндезге уку бүлегендә белем алуучыларның гомуми саныннан һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан һөнәри белемнең һәр баскычы һәм белем алуучыларның категорияләре буенча билгеләнгән нормативлардан чыгып билгеләнә. Стипендия фондын Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән булдыру өчен нормативларны Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгели.

7. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары исемле стипендияләр бирә, аларны түләү күләмнәрен һәм шартларын билгели ала.

24 статья. Транспорт белән тәэмин итү

1. Белем алуучыларны транспорт белән тәэмин итү аларны белем бирү оешмасына кадәр түләүсез алып бару һәм кирегә алып кайтуны өлгә статьяның 2 өлешендә билгеләнгән очракларда оештыруны, шулай ук жәмәгать транспортында барганда социаль ярдәм чараларын Россия Федерациясе законнары нигезендә күрсәтүне үз эченә ала.

2. Төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыра торган дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында белем алуучыларны балалар йөртү өчен каралган транспортта жирлекләр арасында түләүсез йөртүне оештыру тиешле мәгариф оешмасын гамәлгә куючы тарафыннан башкарыла.

25 статья. Педагог хезмэткэрлэрнең хокукий статусы. Педагог хезмэткэрлэргә социаль ярдәм чаралары

1. Педагог хезмэткэрлэрнең хокукий статусы дигәндә Россия Федерациясе законнарында һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән хокуклар һәм ирекләр (шул исәптән академик хокуклар һәм ирекләр), хезмэт хокуклары, социаль гарантияләр һәм компенсацияләр, чикләүләр, бурычлар һәм җаваплылык җыелмасы аңлашыла.

2. Педагог хезмэткэрлэрнең хокукий статусы, хокуклары, ирекләре, аларны тормышка ашыру гарантияләре, социаль гарантияләр Федераль законда билгеләнгән.

3. Авыл торак пунктларында, эшчеләр поселокларында (шөһәр тибындагы поселокларда) яшәүче һәм эшләүче педагог хезмэткэрләр торак урын, жылылык һәм ут яндыру өчен түләү чыгымнарына компенсация бирелүгә хокуклы. Татарстан Республикасы мәгариф оешмаларының, муниципаль мәгариф оешмаларының педагог хезмэткэрләрнең шул социаль ярдәм чараларын күрсәтүгә бәйлә чыгымнарны түләү күләме, шартлары һәм тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә һәм Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән тәэмин ителә.

4. Белем бирү оешмаларының бердәм дәүләт имтиханын уздыруда башкарма хакимиятнең вәкаләтле органнары карары буенча эш вакытында катнашучы һәм бердәм дәүләт имтиханын уздыру чорына төп эшеннән азат ителгән педагог хезмэткэрлэргә хезмэт законнары һәм хезмэт хокукы нормаларын үз эченә алган башка актлар белән гарантияләр һәм компенсацияләр бирелә. Бердәм дәүләт имтиханын уздыруда катнашучы педагог хезмэткэрлэргә бердәм дәүләт имтиханын әзерләү һәм уздыру эше өчен компенсация түләнә. Компенсация түләү күләме һәм тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан Татарстан Республикасы бюджетыннан бердәм дәүләт имтиханын уздыруга бүлөп бирелә торган акчалар кысаларында билгеләнә.

5. Һөнәри белем бирү оешмаларын һәм югары белем мәгариф оешмаларын тәмамлаучыларны педагогик эшчәнлеккә җәлеп итү өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары өстәмә дәүләт ярдәме чараларын билгеләргә хокуклы.

6. Татарстан Республикасында педагог хезмэткэрлэргә өстәмә социаль ярдәм чараларын Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгели.

Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнары муниципаль мәгариф оешмаларының педагог хезмэткэрлэргә тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән өстәмә социаль ярдәм чаралары билгели ала.

4 бүлек. Йомгаклау нигезләмәләре

26 статья. Йомгаклау нигезләмәләре

1. 2014 елның 1 гыйнварына кадәр:

1) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары мәгариф өлкәсендә түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

а) "2013 елга Татарстан Республикасы гомуми белем бирү учреждениеләрендә һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта (тулы) гомуми белем, шулай ук өстәмә белем алуга гражданның хокукларына дәүләт гарантияләрен финанс белән тәмин итү нормативларын раслау турында" 2012 елның 19 октябрәндәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән нормативлар нигезендә гомуми белем бирү оешмалары хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләү чыгымнарын, дәреслекләргә һәм уку-укыту, укыту-күрсәтмә ярдәмлекләренә, укытуның техник чараларына, куллану материалларына һәм хужалык ихтыяжларына чыгымнарны (жирле бюджетлар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган биналарны тәртиптә тоту һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләү чыгымнарыннан тыш) финанслау өлешендә төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле күләмдә жирле бюджетларга субвенцияләр бүлеп бирү юлы белән гомуми белем бирү оешмаларында гражданның һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем, шулай ук өстәмә белем алуга хокукларына дәүләт гарантияләрен тәмин итүне;

б) Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмалары һәм муниципаль мәгариф оешмаларының белем бирү эшчәнлеген финанс белән тәмин итү нормативлары нигезендә педагог хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләү чыгымнарын, дәреслекләр һәм уку-укыту, укыту-күрсәтмә ярдәмлекләре, укытуның техник чаралары, уеннар, уенчыклар, куллану материаллары чыгымнарын финанслау өлешендә төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыру өчен кирәк булган күләмдә хосусый гомуми белем бирү оешмаларының дәүләт аккредитациясе булган тиешле төп гомуми белем бирү программалары буенча гражданның мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем алуын финанс белән тәмин итүне;

2) Татарстан Республикасы муниципаль районнарының һәм шәһәр округларының жирле үзидарә органнары мәгариф өлкәсендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү кысаларында түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

а) төп гомуми белем программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыруны, моңа әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләренә кертелгән белем бирү процессын финанс белән тәмин итү вәкаләтләре керми;

б) мәктәпкәчә хосусый белем бирү оешмаларында балаларның мәктәпкәчә белем алуын мәктәпкәчә белемнең төп гомуми белем бирү программасын педагог хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләү чыгымнарын, укыту-күрсәтмә ярдәмлекләре, укытуның техник чаралары, уеннар, уенчыклар, куллану материаллары өчен чыгымнарны муниципаль мәгариф оешмалары өчен билгеләнгән нормативлар нигезендә финанслау өлешендә гамәлгә ашыру өчен кирәкле күләмдә финанслауны.

2. 2014 елның 1 гыйнварына кадәр ата-ана түләвенәң бер өлешен компенсацияләү Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә торган күләмдә һәм тәртиптә түләвә, һәм Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында балаларны карап торган һәм караган өчен беренче балага уртача ата-ана түләвенәң кимендә егерме проценты күләменнән, икенче балага – мондый түләүнең кимендә илле проценты, өченче һәм аннан соңгы балаларга – мондый түләүнең кимендә житмеш проценты күләменнән ким була алмый.

27 статья. Татарстан Республикасы аерым закон актларының (закон актлары нигезләмәләренәң) үз көчләрен югалтуын тану

Түбәндәгеләрне үз көчләрен югалткан дип танырга:

1) "Мәгариф турында" 1993 елның 19 октябрәндәге 1982-ХІІ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

2) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү хакында" 1997 елның 2 июлендәге 1247 номерлы Татарстан Республикасы Законы;

3) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2002 елның 17 гыйнварындагы 1286 номерлы Татарстан Республикасы Законы;

4) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү хакында" 2004 елның 29 маендагы 36-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

5) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү хакында" 2006 елның 19 июнендәге 41-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

6) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2009 елның 3 июлендәге 26-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

7) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2010 елның 11 гыйнварындагы 1-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

8) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2010 елның 14 октябрәндәге 67-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

9) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2011 елның 30 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

10) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2011 елның 18 ноябрәндәге 92-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

11) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына һәм "Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында" Татарстан

Республикасы Законның 8 статьясына үзгәрешләр кертү хакында" 2012 елның 11 июнендәге 36-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законның 1 статьясы;

12) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законна үзгәрешләр кертү хакында" 2012 елның 9 июлендәге 43-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законны.

28 статья. Әлеге Законның үз көченә керү тәртибе

1. Әлеге Закон, 2014 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә торган әлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенә 3 һәм 6 пунктларыннан, 21 статьясындагы 5 өлешенән тыш, 2013 елның 1 сентябреннән үз көченә керә.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына үз норматив хокукый актларын әлеге Законга туры китерергә, шулай ук әлеге Законда каралган Татарстан Республикасы норматив хокукый актларын кабул итүне тәмин итәргә.

Татарстан Республикасы
Президенты

Р.Н. Миңнеханов

Казан, Кремль
2013 елның 22 июле
№ 68-ТРЗ